

Stichting Anitya Foundation

(KvK nr. 24329221 / RSIN nr. 810440180 / SBI-code 91042)

Waalwijk, 18 juni 2021/Vdef

Anbi Activiteitenverslag 2020 van Stichting Anitya Foundation

1. Algemeen: ons profiel en doel

Anitya is een natuur- en landschapstichting met eigen natuurbezit, grotendeels gelegen in de Gelderse Achterhoek. Wij zijn een “zelfwerkend” vermogensfonds dat groene en sociale projecten realiseert op en om haar bezittingen uit eigen middelen en “groene” subsidies. Wij verstrekken dus *geen* donaties aan derden en werven *geen* fondsen. De statutaire doelstelling van de stichting is het duurzame behoud en bescherming van waardevolle natuur, bos en landschap en het bijdragen aan een vitaal en sociaal platteland.

Onze stichting kijkt terug op een jaar waarin ondanks corona weer veel regulier en projectmatig werk is verzet door onze vrijwilligersorganisatie-zonder-loonlijst.

Belemmerend bureaucratisch ervaren wij de toenemende, onwrikbare verplichtingen en lasten uit hoofde van wet- en regelgeving. De Overheid als hindermacht, zeker voor onze vrijwilligersorganisatie en daaronder valt ook ons bestuur. Elke nieuwe wet of regel heeft alweer een eigen taal en eisen, niet afgestemd op bestaande wetten en regels dus ondoelmatig, inefficiënt en sterk kostenverhogend. Recent werden ingevoerd de nieuwe wetten AVG, Wft, Wwft, WBRT, UBO register en de Anbi-regels werden aangescherpt. Het toezicht is soms zelfs bij wet opgedragen aan derden zoals Banken (compliance, governance, excessieve dossiervorming). Steeds lijkt de beleidsbasis in essentie wantrouwend, iedereen lijkt potentieel verdacht. Een doeltreffend en efficiënt “risicogericht toezicht op maat” is een passend alternatief voor de doorschoten afvinkcultuur van onze Overheden.

2. Landgoed Kranengoor, een cultuurhistorisch, eeuwenoud groen erfgoed (88 ha)

In maart 2018 is aan onze stichting het individuele Certificaat Particulier Natuurbeheer toegekend als eigenaar van landgoed Kranengoor te Laren (Gld), in het kader van het Provinciale subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL-Natuur). Ons Natuurcertificaat impliceert het werken en verslaglegging volgens een werkplan, een logboek en een jaarlijkse verantwoording.

Beheer: Algemeen

a. Organisatie, Kennis en Kunde:

Het bestuur van onze stichting heeft haar verantwoordelijkheden inzake bos- en natuurbeheer op Kranengoor gedelegeerd aan Borgman Beheer Advies (BBA) te Wageningen. Het gaat met name om ecologische kennis, advies, werkplanbegeleiding, beheercoördinatie c.q. toezicht en overleg. De bos- en natuurwerkzaamheden worden uitgevoerd door een regionale bosaannemer en gespecialiseerde zelfstandigen. Passende werkzaamheden worden uitgevoerd door toegewijde, lokale vrijwilligers. Het bestuur wordt al 14 jaar allround en deskundig bijgestaan door het Ecologische Bureau De Zichtas te Zutphen. Daarnaast wordt thematisch gebruik gemaakt van de diensten van Staring Advies te Hoog-Keppel en adhoc van rentmeesters;

b. Calamiteiten in relatie tot onze SNL-Natuur in 2020:

Door de wereldwijde **corona pandemie** werd onze planning fors gehinderd. Maar vooral werd 2020 voor het derde opeenvolgende jaar gekenmerkt door **twee langdurige hete en**

veel te droge periodes (maart-mei, half juli en augustus) waardoor het grondwaterpeil diep wegzakte, versterkt door de veel te droge winter 2019-2020.

Deze omstandigheden dwongen ons in april tot de aanleg van een flexibel

bewateringssysteem waardoor 85% van de recente bosaanplant (**1500 klimaatbestendige en gemengde bomen**) op acht voormalige fijnsparvakken (3,5 ha) de droogte en hitte overleefde. De dode aanplant werd in november vervangen.

Vanwege de kwetsbaarheid van de bosaanplant voor wilddruk besloten wij alsnog tot het plaatsen van **wilddrasters**. De oorspronkelijk aangebrachte wilddrasters (per boompje) bleken onvoldoende te beschermen.

Tevens was er **stormschade** in maart en augustus (zomerstorm Francis) hetgeen ons dwong tot kordate acties, mede vanwege onze opengestelde NSW-wandelpaden.

Extra toezicht en handhaving was noodzakelijk vanwege alle coronapandemie drukte, gepaard gaande met ongedisciplineerd gedrag en een sterke toename van zwerfvuil.

Dit alles had uiteraard ingrijpende gevolgen voor onze werkplanning-2020 inzake omvang, werkwijze en timing van de voorgenomen werkzaamheden.

De serieuze effecten van hitte en droogte spelen over de grenzen van onze 5 beheertypen heen, hetgeen vanwege klimaatwijziging ook in toekomstige jaren valt te verwachten.

Mede omdat wij via Borgman met digitaal kaartmateriaal werken, konden wij ons aanpassen aan c.q. inspelen op genoemde extreme omstandigheden, rekening houdend met F&F wetgeving en gedragscodes, seizoenen, weersomstandigheden en wisselende beschikbaarheid van onze bosaanplanters en vrijwilligers mede door de covid-19 pandemie.

c. Samenwerking met (semi-) overheden:

In 2020 onderhielden wij beleidsmatige en/of operationele contacten met:

- de Gemeente Lochem inzake de veiligheid van een openbaar knooppunten-fietspad en zandweg die Kranengoor doorkruisen. Dit gezamenlijke project kon eind 2020 worden afgerond via **veiligheidssnoei** in onze aangrenzende bossen;
- het Waterschap WRIJ in relatie tot beider watersystemen en groen-blauwe diensten;
- de Provincie (via hun rentmeester en ambtelijk) inzake hun verzoek om onze 12 ha verpachte agrarische binnenweides om te vormen naar z.g. **“nieuwe natuur”**. Daartoe kochten wij 5 ha aangrenzende agrarische weide, gelegen aan de EVZ (ecologische verbindingszone) Dortherbeek. Een unieke historische eikenlaan maakt deel uit van de aankoop. Uiteindelijk besloten wij in december 2020 om de agrarische bestemming toch te handhaven, maar het agrarische beheer geleidelijk ecologisch en klimaat-vriendelijk te gaan organiseren. Daartoe wordt **herinrichting** gericht op biodiversiteit en het karakter van het Achterhoekse coulisselandschap de komende jaren gerealiseerd. Het agrarische beheer wordt **natuurinclusief**.
- Het Ministerie van LNV inzake de Nationale Bossenstrategie, zie hieronder.

Beheermaatregelen per beheertype:

1. Beheertype L 01.02: Houtwallen en Houtsingels: planmatig onderhoud;
2. Beheertype N 15.02 Dennen- eiken en beukenbos

Aanplant bosplantsoen op gevelde fijnsparvakken (letterzetter): laatste fase in maart. Plaatsing wilddrasters rondom aanplant. Aanleg en inzet van een flexibel bewateringssysteem. Heraanplant in november van ca. 15% dode bomen;

3. Beheertype N 16.03 Droog Bos met Productie

Nauwelijks onderhoud en geen houtoogst vanwege onze focus op calamiteiten;

4. Beheertype N 16.04: Vochtig Bos met Productie: zie onder punt 2, N 15.02;

5. Beheertype N17.06: Vochtig en hellinghakhout

Nauwelijks onderhoud vanwege calamiteiten.

Monitoring:

Het Achterhoekse Natuurcollectief VALA verzorgt sinds 2018 de monitoring op Kranengoor. In 2019 is daadwerkelijk gemonitord en positief gerapporteerd.

SNL-Natuur bijeenkomsten:

Geen PartNer terrein- of kennisbijeenkomsten en geen controles (APK, Audits) in 2020. n.b.: reeds in 2018 werd de leerzame Startbijeenkomst in Vorden bijgewoond.

Attentiepunten bij certificaatverlening:

- Onderdeel 2.b. inzake organisatie en ecologische kennis bij het beheer: zie bovenstaand onder “Organisatie, Kennis en Kunde”.
- Onderdeel 3.a. betreffende monitoring: zie boven.

Speciale activiteiten en projecten op Kranengoor in 2020:

- op 4 maart werd een **proefsleuf** gegraven door een RUG-team (Rijks Universiteit Groningen) in ons Kranengoorse **rabattenbos** uit begin 18e eeuw, met unieke bevindingen. **Kranengoor bezit het oudst gedocumenteerde Nederlandse rabattenbos** als bosbouwkundige methode.
- **De pers** besteedde uitvoerig aandacht aan deze unieke gebeurtenis.
- Dit resulteerde op 25 november in de **RUG Masterscriptie “Van Dijken en Sloten, een verkenning van de geschiedenis van rabattenbossen in de Graafschap”** van de Wageningse ingenieur Adri Mulder (docent Archeologie, Hogeschool Saxion);
- **De pers** besteedde wederom volop aandacht aan deze wetenschappelijke publicatie;
- De december **kerstkaart** van Stichting Anitya was thematisch gewijd aan onze unieke boshistorische **rabatten op Kranengoor uit het begin van de 18e eeuw**;
- op 26 juni ontving ons “Bosteam Kranengoor” de **Projectleiding van de Nationale Bossenstrategie van het Ministerie LNV en het Interprovinciaal Overleg**. Tevens aanwezig een wetenschapper van de WUR (Wageningen Universiteit) en vooraanstaande bosbouwkundigen. Alles binnen de corona richtlijnen. In november resulteerde het ambtelijke beleidsrapport “Bos voor de toekomst. Uitwerking, ambities en doelen landelijke Bossenstrategie en beleidsagenda 2030” dat inmiddels is aangeboden aan ons Parlement.
- Op 17 augustus bezochten wij met BBA **Boomkwekerij Lodders in Wernhout**. Aanleiding en onderwerpen: bosaanpalnt op zandgronden: droogteproblematiek; bewateringsstelsel, frequentie en dosering; genetisch uitgangsmateriaal; soortenkeuze en beschikbaarheid; herplant dood bosplantsoen in november: bestelling en aflevering; ervaringen van en met SBB; rondgang over de kwekerij.
- op 27 september participeerde Kranengoor in een door de dorpsvereniging BEO georganiseerde **plattelandswandeling**, via tijdslots coronaproof georganiseerd. Door het fraaie weer en de corona omstandigheden was de opkomst maximaal!
- Evenals bij de boeken 1 en 2 faciliteerden wij financieel en anderszins boek nummer 3 van **de Oral Historie werkgroep van buurtstichting Vedel “Woar bun ie der ene van”**. Door corona/covid-19 pandemie kon de presentatie in onze Zwarte Schuur in december niet doorgaan, maar in januari 2021 werd dit boek nummer 3 alsnog ludiek gelanceerd met veel aandacht in de lokale en regionale pers.
- Ook dit jaar onderhielden wij als trouwe sponsor (sinds 2013) nauwe banden met Stichting ZOB (www.zorgomboerentuinder.nl) die zich als vrijwilligersorganisatie het lot aantrekt van agrariers die worstelen met hun continuïteit.

Dergelijk immaterieel, maatschappelijk/sociaal rendement (“**sociale impact**”) blijkt natuurlijk niet uit onze financiële staat van baten en lasten. Maar ook onze “**ecologische impact**” zoals de instandhouding van flora en fauna, biodiversiteit, klimaatneutraliteit, biomassa en het bieden van rust, ruimte en reflectie aan de medemens in onze jachtige maatschappij betekenen elke dag weer essentiële, maar nauwelijks te kwantificeren maatschappelijke baten geproduceerd van onze Stichting Anitya.

Historische boerderij Broekschutte:

2020 stond wederom in het teken van het verkrijgen van een vergunning voor de herontwikkeling van onze historische, bouwvallige woonboerderij **Broekschutte**, gebaseerd op een grondig onderbouwd ontwerp uit 2014. Op 23 november 2019 werd door ons een nieuw, gedegen en omvangrijk **principeverzoek tot medewerking** ingediend bij het College van B&W: een brief van 7 pagina's met 150 pagina's onderbouwende, externe rapporten. Helaas ontvingen wij exact 6 maanden later op 23 juni 2020 een afwijzing op voor ons onbegrijpelijke gronden, waarbij nauwelijks werd ingegaan op de zorgvuldige en integrale argumentatie en opbouw van ons principeverzoek. Sindsdien zijn wij inmiddels alweer een jaar doende om met ingehuurd kostbare deskundigen bij de Gemeente te achterhalen welk renovatieplan onder welke voorwaarden wel zou zijn toegestaan en of dat plan wel valt te realiseren, waaronder de financiering.

Een duurzame en zelfstandige verdien capaciteit is voor Kranengoor **existentieel**

Deze herontwikkeling van Broekschutte betreft de laatste, maar existentiële stap ter realisering van een solide **verdienmodel voor het integrale landgoed** waarbij natuur, erfgoed en economie duurzaam in balans zijn, onafhankelijk van wispelturige subsidies. Over generaties heen op eigen kracht een omvangrijk, opengesteld NSW-gerangschikt **Groen Erfgoed** in stand houden vraagt om **maatschappelijk ondernemerschap** gebaseerd op **een zelfstandig verdienmodel**. De noodzaak hiertoe wordt onderstreept door onze terugtrekkende Overheid waarbij subsidies onzeker zijn en onze pachtinkomsten van de grondgebonden pachtboeren vanwege klimaat en milieu structureel onder druk staan.

3. Overige groene bezittingen

Diverse kleinere natuurgebieden zijn reeds langer in ons bezit en kennen inmiddels een stabiele, decentrale beheerstructuur gebaseerd op inrichting- en beheerplannen en de enthousiaste, lokale inzet van vrijwilligers. Een voorbeeld: de agrarische natuurvereniging PAN te Winterswijk verricht in Ratum samen met de lokale KNNV-afdeling jaarlijks het nodige onderhoud. Het bijbehorende heidegebied wordt incidenteel begraasd door een gehoeede schaapskudde.

4. **Stichting Anitya: kennis & kunde, maatschappelijk netwerk en pr/profilering**

Ook dit jaar vond weer overleg plaats met het SBNL Natuurfonds en anderen rondom het Anbi-beleidsthema **Natuurmecenaat**. Door alle drukte konden wij helaas slechts geringe capaciteit vrijmaken om dit thema actief uit te dragen maar het blijft een uiterst relevant, maatschappelijk onderwerp: Nederland als vestigingsplaats van groene mecenaat-vermogens.

Wij onderhielden ook in dit corona-jaar actief ons netwerk en bevorderden onze deskundigheid door het digitaal volgen van cursussen, workshops, symposia en overige online-bijeenkomsten van de FPG (www.grondbezit.nl), het GPG, Part-Ner, VBNE en de FIN (www.verenigingvanfondsen.nl). Maar ook vakliteratuur en digitale nieuwsbrieven zoals Nature Today en DeDikkeBlauwe-Filantropie vormen een niet aflatende bron van kennis, inzicht en inspiratie voor ons algemeen-nuttig werk als groene Anbi-Stichting.

Kortom, onze lokale, regionale en nationale maatschappelijke verankering draagt essentieel bij aan de continuïteit van onze groen-landschappelijke bezittingen en aan de stabiliteit van de Stichting zelf.

Waalwijk, 18 juni 2021,

het Bestuur van Stichting Anitya Foundation